

آمایش آموزش عالی

ضرورت ها و اهداف
سیاست محور و مبتنی بر تحلیل منطقه ای

مرکز نظارت و ارزیابی استان گیلان

مقدمه و ضرورت آمایش آموزش عالی

استان گیلان؛ ویژگیهای جغرافیایی، جمعیتی و اقتصادی

وضعیت موجود دانشگاه ها، مراکز و دانشجویان

تحلیل توزیع مکانی و ظرفیت پذیرش

چالش ها، شکاف ها و همپوشانی ماموریت

راهبرد اجرایی، پایش و جمع بندی

چرا آمایش آموزش عالی مهم است؟

توزیع متوازن فرصت های آموزشی در سطح استان

جلوگیری از تمرکز بیش از حد ظرفیت در چند شهر محدود

همراستایی رشته ها با نیاز بازار کار و مزیت های منطقه ای

افزایش بهره وری منابع عمومی و کاهش موازی کاری

چهارچوب مفهوم آمایش

سطح ملی

سیاست های کلان توسعه
فناوری

عدالت آموزشی و دسترسی منطقه ای

سطح استانی

پراکنش دانشگاه ها و مراکز
آموزش عالی

نیاز های توسعه اقتصادی-
اجتماعی و محیطی گیلان

سطح نهادی

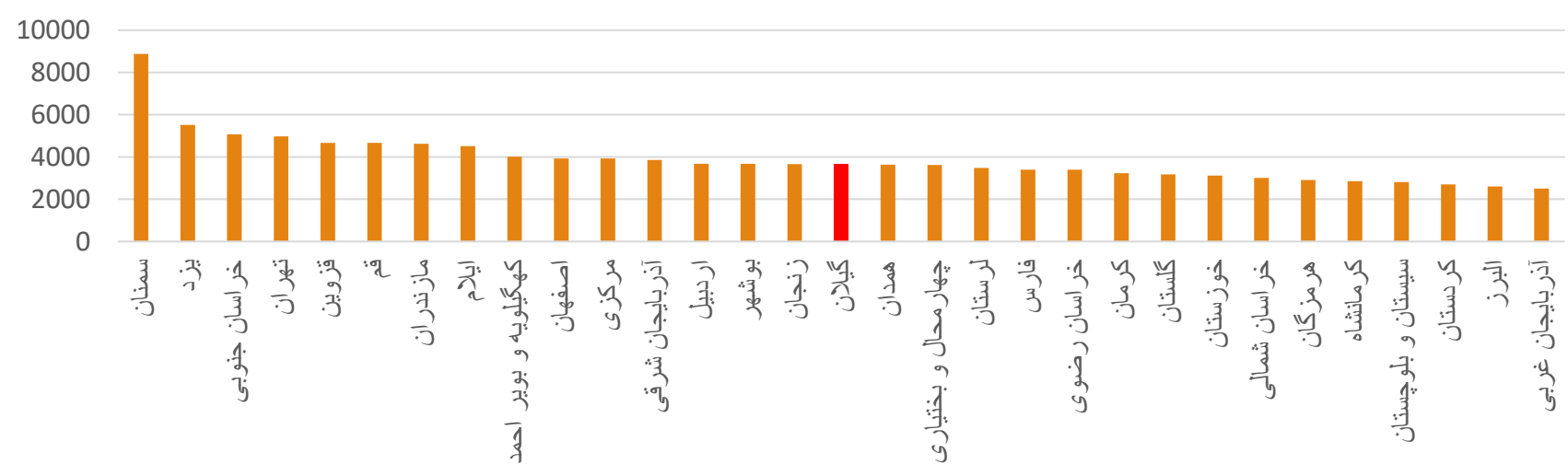
ماموریت گرایی و کیفیت علم و
اثربخشی

هم افزایی بین دانشگاه ها
و دستگاه های اجرایی استان

نسبت دانشجویان به جمعیت کشور

سال تحصیلی	1402-1403	1401-1402	1400-1401	1399-1400	1398-99	1397-98	1396-97	1395-96	1394-95	1393-94
جمعیت دانشجویان کشور	۴۸۱۱۵۸۱	۴۴۴۸۲۸۲	۴۰۷۲۸۲۷	۳۶۱۶۱۱۴	۳۲۷۲۳۸۸	۲۸۱۲۹۸۹	۲۰۷۰۷۴۸	۲۲۴۴۲۲۰	۲۲۴۹۶۰۱	۲۲۵۱۲۴۴
جمعیت کشور	۷۸۸۵۹۶۰۸	۷۹۹۰۲۹۹۲	۸۰۹۶۲۹۸۴	۸۱۸۲۵۶۲۴	۸۲۷۲۹۵۴۴	۸۳۶۷۵۶۰۰	۸۴۶۴۴۲۷۶	۸۵۶۴۵۹۸۴	۸۶۴۰۹۹۲۰	۸۷۱۵۲۷۲۶

استان	دانشجو	تعداد دانشجو در ۱۰۰ هزار نفر جمعیت	دانشجوی زن (درصد)	دانشجوی دولتی (درصد)
آذربایجان شرقی	۱۵۵۵۴۱	۳۸۶۶	۴۶/۷	۶۱/۱
آذربایجان غربی	۸۵۴۹۱	۲۵۰۳	۴۸/۱	۶۵/۰
اردبیل	۴۷۴۹۸	۳۶۷۱	۴۶/۹	۶۷/۶
اصفهان	۲۰۸۶۳۸	۳۹۲۸	۵۱/۷	۵۵/۷
البرز	۷۵۰۹۲	۲۶۰۰	۵۱/۳	۶۵/۳
ایلام	۲۶۷۷۴	۴۵۱۵	۴۷/۹	۷۵/۳
بوشهر	۴۵۰۸۳	۳۶۷۱	۴۵/۰	۶۹/۷
تهران	۶۹۲۳۵۰	۴۹۷۷	۴۹/۴	۴۸/۳
چهارمحال و بختیاری	۳۵۳۹۶	۳۶۱۶	۵۰/۸	۶۹/۷
خراسان جنوبی	۴۱۰۴۷	۵۰۶۸	۴۸/۹	۷۸/۱
خراسان رضوی	۲۳۱۴۲۳	۳۳۹۵	۵۰/۵	۵۵/۴
خراسان شمالی	۲۶۳۷۶	۳۰۰۸	۵۳/۰	۸۶/۹
خوزستان	۱۵۴۸۴۴	۳۱۲۷	۴۷/۵	۵۸/۱
زنجان	۴۰۱۹۲	۳۶۶۷	۴۸/۱	۶۶/۱
سمنان	۶۶۴۱۸	۸۸۷۹	۴۷/۷	۶۶/۸
سیستان و بلوچستان	۸۵۱۷۶	۲۸۱۹	۴۸/۶	۶۳/۶
فارس	۱۷۰۵۹۴	۳۳۹۶	۵۱/۰	۵۷/۰
قزوین	۶۱۵۹۳	۴۶۷۰	۴۸/۵	۴۷/۷
قم	۶۴۵۲۶	۴۶۶۹	۴۹/۳	۵۳/۵
کردستان	۴۴۸۶۵	۲۷۰۸	۴۸/۲	۷۴/۵
کرمان	۱۰۹۹۴۶	۳۳۲۸	۴۹/۸	۶۸/۳
کرمانشاه	۵۶۶۶۴	۲۸۵۰	۴۸/۱	۶۹/۹
کهگیلویه و بویر احمد	۲۹۷۰۵	۴۰۰۹	۴۳/۷	۶۹/۹
گلستان	۶۲۰۸۹	۳۱۷۳	۵۱/۷	۵۲/۰
گیلان	۹۳۵۹۸	۳۶۵۶	۴۹/۸	۵۵/۸
لرستان	۶۲۱۹۱	۳۴۷۶	۴۹/۱	۶۳/۷
مازندران	۱۵۵۷۲۷	۴۶۳۱	۴۷/۷	۵۱/۳
مرکزی	۵۷۲۲۸	۳۹۲۲	۴۷/۰	۵۹/۳
هرمزگان	۵۵۵۹۴	۲۹۱۵	۴۷/۴	۵۸/۰
همدان	۶۴۰۴۶	۳۶۳۱	۵۰/۵	۷۱/۸
یزد	۶۸۰۷۴	۵۵۲۱	۵۰/۵	۶۶/۶
کل کشور	۳۱۷۳۷۷۹	۳۸۰۵	۴۹/۲	۵۸/۳

آمار آموزش عالی ایران در یک نگاه

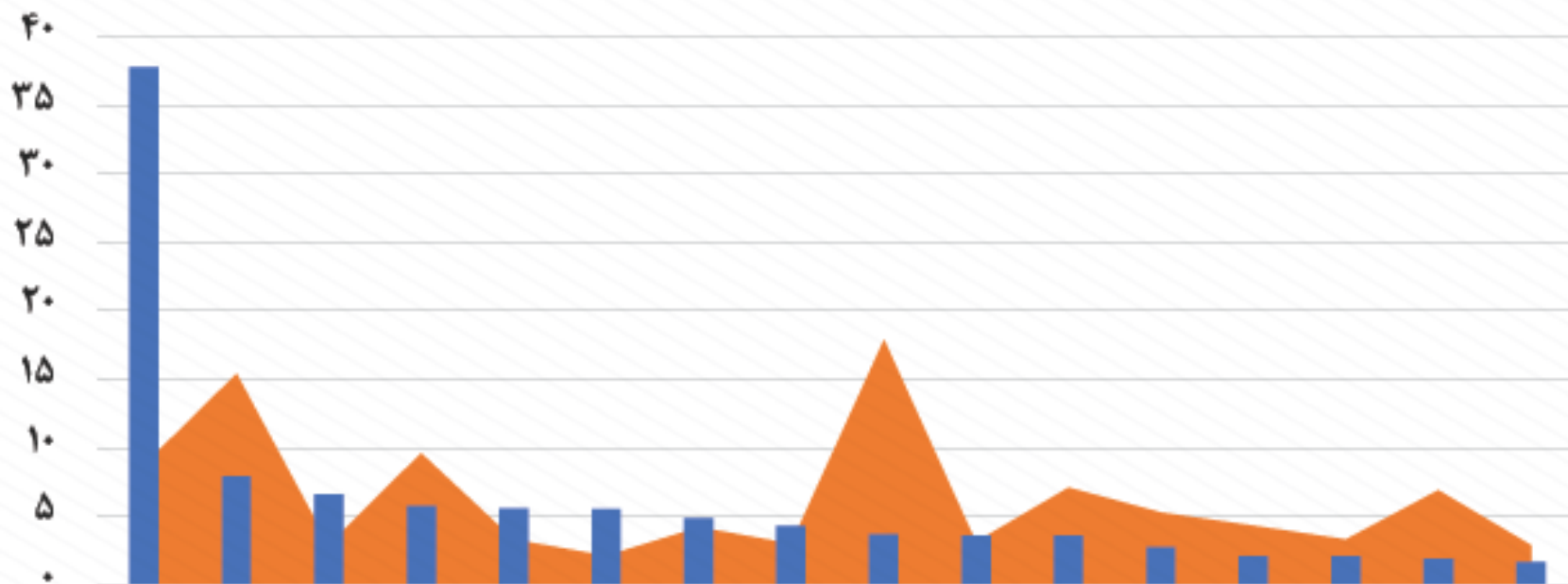
سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰

مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی

گروه پژوهش های آماری و فناوری اطلاعات

مشخصات عمومی استان (جمعیت، مساحت و تخصیصهای عمده استان)

سهم از مساحت و جمعیت کل استان

	رشت	طوالش	لاهیجان	رودسر	لنگرود	بندرانزلی	صومعه سرا	آستانه اشرفیه	رودبار	آستارا	فومن	رضوانشهر	شفت	ماسال	سیاهکل	املش
سهم از مساحت استان	۸/۷	۱۵/۴	۲/۹	۹/۶	۳/۳	۲/۱	۴/۲	۳	۱۷/۹	۳/۱	۷/۱	۵/۳	۴/۳	۳/۳	۶/۹	۲/۹
سهم از جمعیت استان	۳۷/۸	۷/۹	۶/۶	۵/۸	۵/۶	۵/۵	۴/۹	۴/۳	۳/۷	۳/۶	۳/۶	۲/۸	۲/۱	۲/۱	۱/۹	۱/۷

آمایش آموزش عالی استان گیلان اهمیت راهبردی برای توسعه متوازن و اشتغال پذیری

ضرورت موضوع:

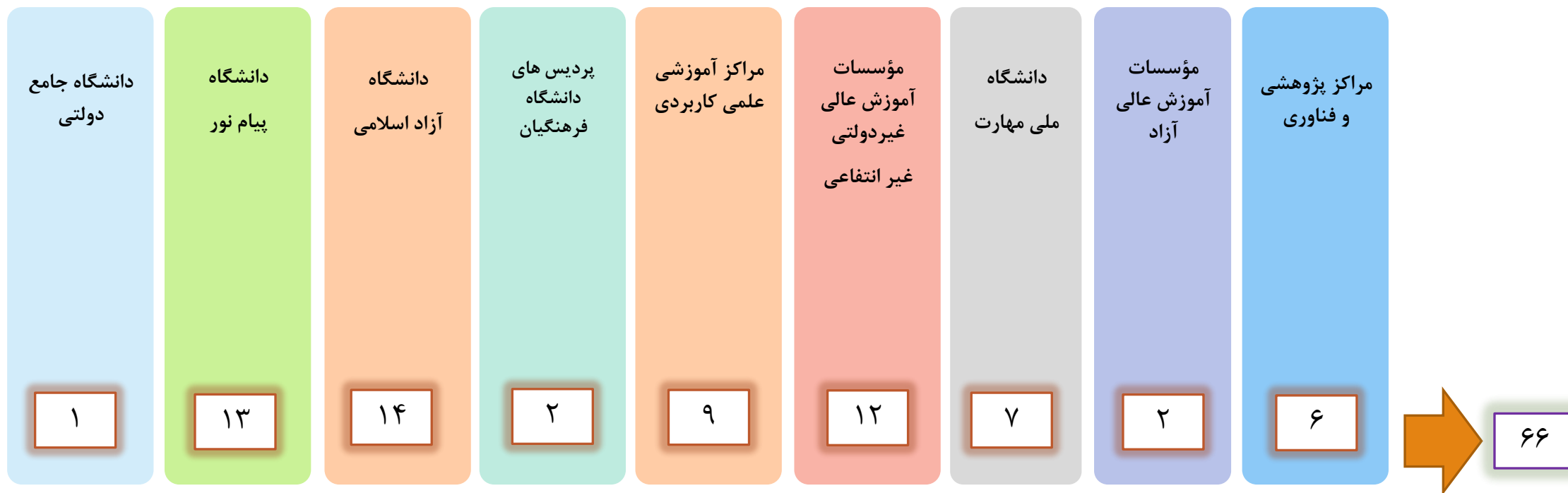
گیلان با ترکیبی از مراکز شهری، روستاییهای پراکنده، اقتصاد گردشگری و کشاورزی و خدمات نیازمند آرایش هدفمند آموزش عالی است تا ظرفیت ها با نیاز های واقعی توسعه هماهنگ گردد

کاهش هم پوشانی ناموجه رشته ها و واحد ها

تقویت پیوند دانشگاه با بازار کار و مزیت های منطقه ای

افزایش بهره وری منابع انسانی، مالی و زیر ساختی

نهادهای آموزش عالی استان / به تفکیک زیر نظام

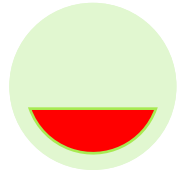

روش‌شناسی آمایش آموزش عالی چهارچوب تحلیلی، داده‌ها و منطق تصمیم‌گیری

چهارچوب مطالعه:

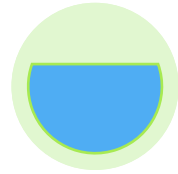
تحلیل وضعیت موجود دانشگاه‌ها، رشته‌ها و ظرفیت پذیرش
بررسی جمعیت، پراکندگی جغرافیایی و شاخص‌های توسعه شهرستانی
تطبیق عرصه آموزش عالی با تقاضای مهارتی و مزیت‌های منطقه‌ای
ارائه سناریوهای اصلاحی برای تجمیع، توسعه یا تخصصی‌سازی

سناریو های آمایش آموزش عالی

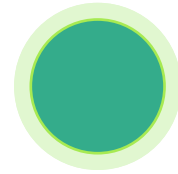
سناریو ۱

آمایش در زیر نظام ها
(سناریو عمودی)

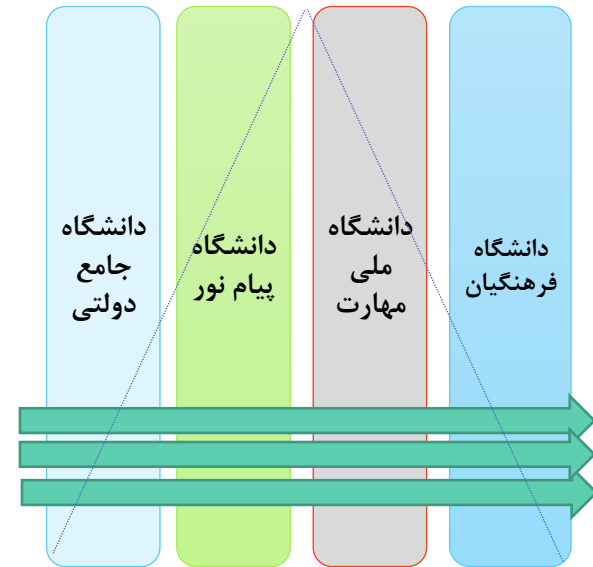
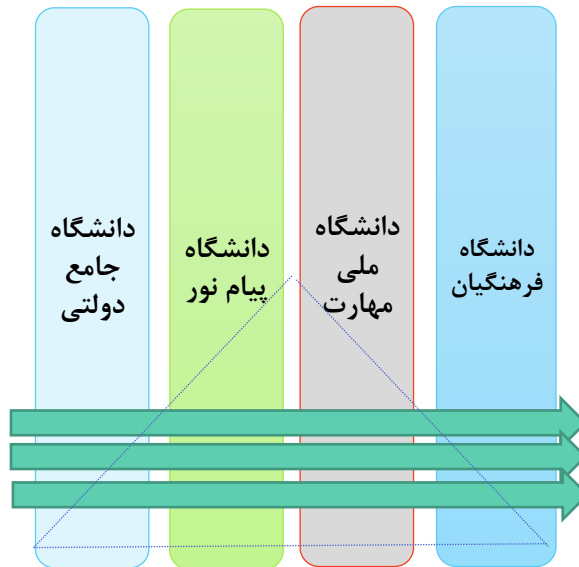
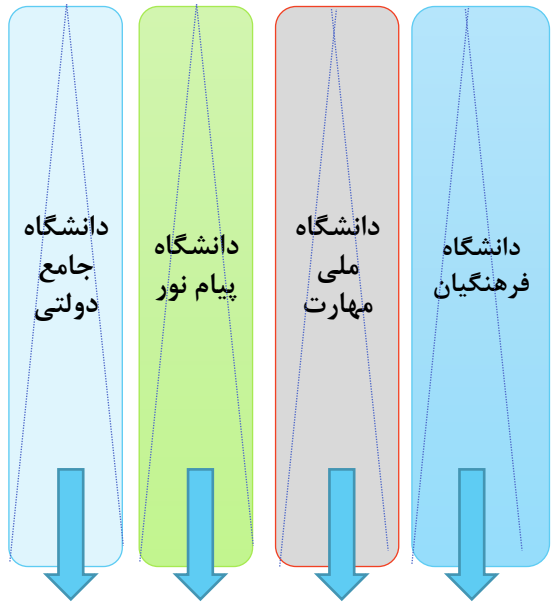
سناریو ۲

آمایش در بین زیر نظام ها
(سناریو افقی)

سناریو ۳

حفظ ساختار زیر نظام ها در
مرکز و ترکیب آنها در
شهرستانها (سناریو ترکیبی)

شاخص های آماری آموزش عالی استان

وضعیت کمی دانشجویان

نسبت دانشجو به کل جمعیت استان (مقایسه با شاخص کشوری)

توزیع جنسیتی متوازن در رشته گرایش های مختلف

پیوند آموزش عالی و توسعه منطقه ای

نقش دانشگاه در توسعه گیلان

تولید سرمایه انسانی متخصص برای بخش کشاورزی و گردشگری

تاثیر مراکز آموزش عالی بر اقتصاد محلی شهرهای دانشگاهی (رشت، لاهیجان، انزلی)

نقش پژوهش های کاربردی در حل معضلات زیست محیطی (رودخانه ها، تالاب ها)

نیاز سنجی بازار کار استان گیلان

شکاف میان آموزش و اشتغال

توازن بین خروجی دانشگاه و تقاضای بازار کار (نیاز مبرم به تخصص های حوزه صنایع غذایی، دریانوردی و اکوتوریسم)

ضرورت بازنگری در سرفصل ها و ایجاد رشته های مهارت محور بر اساس سند آمایش

مزیت های منطقه ای استان گیلان

کشاورزی مدرن (قطب تولید چای، برنج و محصولات نوغان، نیازمند تکنولوژی نوین زراعی)

گردشگری و میراث (پتانسیل بالای اکوتوریسم و توریسم سلامت در سواحل و ارتفاعات)

اقتصاد دریا محور (بنادر فعال انزلی و کاسپینو نقش کلیدی در کریدور شمال جنوب)

محیط زیست (تنوع زیستی منحصر به فرد که نیازمند مدیریت علمی و حفاظتی است)

حوزه	عنوان فعالیت	شهرستان‌ها یا نقاط مستعد توسعه
صنعت	صنایع غذایی	لاهیجان، املش، لنگرود، آستانه اشرفیه، رودسر، سیاهکل
	منسوجات	لاهیجان، املش، لنگرود، آستانه اشرفیه، رودسر، سیاهکل، رشت، شفت، بندرانزلی
	پوشاک	لاهیجان، املش، لنگرود، آستانه اشرفیه، رودسر، سیاهکل، رشت، شفت، بندرانزلی
	دباغی و عمل آوردن چرم	آستارا، تالش، ماسال، رضوانشهر، فومن، صومعه سرا، رشت، شفت، بندرانزلی
	تولید چوب و محصولات چوبی	لاهیجان، املش، لنگرود، آستانه اشرفیه، رودسر، سیاهکل، آستارا، تالش، ماسال، رضوانشهر، فومن، صومعه سرا، رشت، شفت، بندرانزلی، رودبار
	صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی و پتروشیمی و دارویی	لاهیجان، املش، لنگرود، آستانه اشرفیه، رودسر، سیاهکل، آستارا، تالش، ماسال، رضوانشهر، فومن، صومعه سرا، رشت، شفت، بندرانزلی، رودبار
	صنایع لاستیک و پلاستیک	لاهیجان، املش، لنگرود، آستانه اشرفیه، رودسر، سیاهکل، آستارا، تالش، ماسال، رضوانشهر، فومن، صومعه سرا، رشت، شفت، بندرانزلی، رودبار
	تولید ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر	رشت، شفت، بندرانزلی
	تولید سایر تجهیزات حمل و نقل	آستارا، تالش، ماسال، رضوانشهر، فومن، صومعه سرا
	صنایع بازیافت	آستارا، تالش، ماسال، رضوانشهر، فومن، صومعه سرا، رشت، شفت، بندرانزلی، رودبار
معادن	استخراج زغال سنگ	رودبار، فومن
	استخراج سنگ‌های فلزی (سرب، روی، مس، طلا)	رودبار، سیاهکل، فومن
	استخراج سایر سنگ‌های معدنی (خاک نسوز، میکا، سیلیس، سنگ آهک، سنگ لاشه)	آستارا، رودبار، رشت، سیاهکل، فومن
تجارت	بازرگانی، خدمات پشتیبان تولید	آستارا، بندرانزلی، رشت، رضوانشهر، رودبار

صنایع و بخش های پیشران توسعه

صنایع تبدیلی غذایی داروسازی و بیوتکنولوژی فناوری اطلاعات (آی تی)

چالش ها: هم پوشانی و موازی کاری

پرهیز از تکرار رشته های مشابه در مراکز دانشگاهی هم جوار

تخصص گرایی دانشگاه ها بر اساس ظرفیت بومی هر شهرستان

رقابت ناسالم مراکز کوچک برای جذب دانشجو در رشته های کم هزینه بویژه علوم انسانی

کاهش کیفیت آموزشی در صورت عدم توازن بودجه و تجهیزات

زیر گروه‌های صنایع و خدمات

مالی و بیمه	خدمات
ورزشی و تفریحی	
ارتباطات و فناوری اطلاعات	
بازرگانی	
پزشکی	
فرهنگی	
علم و فناوری	
تجاری	گردشگری
تاریخی	
طبیعی	
مذهبی	
خدمات حمل و نقل	حمل و نقل

محصولات کاغذی	صنعت
میان‌دستی پتروشیمی	
لاستیک و پلاستیک	
انرژی‌بر	
فلزات اساسی	
صنایع هایتک	
صنایع غیرآلاینده و سبز	
صنایع پایین دستی پتروشیمی	
استخراج نفت و گاز	
چوب و محصولات چوبی	
منسوجات	
ساخت ماشین آلات و تجهیزات	
صنایع بسته‌بندی	
مواد و محصولات شیمیایی	
بازیافت	

صنایع تبدیلی تکمیلی	کشاورزی
محصولات باغی	
محصولات زراعی	
زنجیره تامین محصولات کلیدی	
محصولات خارج از فصل و گلخانه	
لجستیک کشاورزی	
صنایع غذایی	
دامپروری	دامپروری و شیلات
شیلات	
غیرفلزی	معدن
فلزی	

کمبود های فضایی و زیر ساختی

آزمایشگاه ها و کارگاه ها (فرسودگی تجهیزات آزمایشگاهی در برخی مراکز قدیمی و کمبود امکانات فناوری روز

فضای کالبدی (تراکم بالای دانشجو در مراکز شهری و کمبود فضای سبز)

زیرساخت دیجیتال (نیاز به ارتقای پهنای باند و پلتفرم های آموزش مجازی بویژه برای پوشش مناطق دوردست)

امکانات رفاهی (توزیع مناسب خوابگاه ها و سالن های ورزشی در دانشگاه های دولتی و غیر دولتی)

نقش پژوهش در توسعه منطقه ای

جهت گیری های پژوهش

تمرکز بر مسائل محیط زیست و منابع طبیعی

پژوهش در کشاورزی پایدار و صنایع غذایی

ایجاد بانک مسائل منطقه ای برای پایان نامه ها

تقویت همکاری دانشگاه با نهاد های اجرایی

چالش های کلیدی آمایش آموزش عالی در استان گیلان

مسائل پر اهمیت:

تمرکز مراکز آموزش عالی در شهر رشت
ارتباط دانشگاه با برنامه های توسعه منطقه ای
هماهنگی ظرفیت پذیرش با نیاز بازار
کمبود های زیر ساخت پژوهشی در برخی مراکز

هم پوشانی و موازی کاری

پیامد ها

تکرار رشته های مشابه در دانشگاه ها
افزایش هزینه های مدیریتی و آموزشی
نیاز به تجمیع رشته های مشابه در مراکز تخصصی

مسیر تحول و نوآوری آموزشی

رویکردهای جدید

حرکت از آموزش نظری به آموزش مهارتی

توسعه آموزش ترکیبی حضوری - مجازی

ایجاد مراکز نوآوری و شتاب دهنده

تقویت کارآفرینی دانشگاهی

سپاس از توجه شما

